

Ola Björgell
Regionöverläkare, KSHR
Funktionsansvarig Likarätt
ola.bjorgell@skane.se

Datum
2022-03-18
Dnr

1 (3)

Intern kommentar till förslag om "Program för att tillgodose rättigheter för personer med funktionsnedsättning"

Ett nytt nationellt funktionshindersprogram med strategiska mål

Sedan nuvarande program i Region Skåne för att tillgodose rättigheter för personer med funktionsnedsättning skrevs har ett nationellt funktionshinderpolitiskt program tillkommit. Samtidigt har Region Skånes likarättsarbete utvecklats och fördjupats påtagligt. Detta resulterar i ett behov av ett nytt och uppdaterat program.

Region Skåne arbetar med att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter. Arbetet koordineras av funktionsansvarig för Likarätt och den likarättsakademi som är knuten till uppdraget vid KSHR. Insatser genomförs fortlöpande på flera nivåer i organisationen i ett processbaserat arbetssätt integrerat i lönebildning, arbetsmiljö och kompetensförsörjning.

I september 2021 fick 28 myndigheter och Folkbildningsrådet uppdraget av regeringen att arbeta med den nya funktionshinderspolitiska strategin. Strategin tydliggör att varje sektor i samhället systematiskt ska arbeta för att bidra till en socialt hållbar och jämlik samhällsutveckling utifrån människors olika behov. Det nya uppdraget utgår från regeringsformen och konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Strategin ska säkerställa att alla människor i Sverige får lika förutsättningar att vara en del av samhället och att kunna använda de tjänster som erbjuds.

Det är också ett viktigt verktyg i arbetet med Agenda 2030, eftersom strategin bidrar till att uppnå agendamålen.

Det finns fyra strategiska mål:

- Universell utformning
- Identifiera och åtgärda hinder i tillgängligheten
- Individuella stöd och insatser
- Åtgärda och motverka diskriminering

Fördjupade samarbeten i linje med det nya programmet

I syfte att utveckla och stärka likarättsarbetet har KSHR genom Region Skånes Likarättsakademi initierat och fördjupat ett flertal nya samarbeten inom ämnesområdet, bland annat med Länsstyrelsen Skåne i en referensgrupp för funktionshinder. I det fördjupade samarbetet med Länsstyrelsen Skåne har vi även skrivit artiklar om den nya nationella funktionshinderspolitiken, senast i vårt nya nummer av tidningen "Likarätt och lika möjligheter" som kan hittas via denna länk: http://likarätt.nu/?page_id=597

Vi arrangerar också i nära samverkan ett fördjupningsspår om psykiskt- och fysiskt funktionshinder på årets nationella kongress Stora Likarättsdagarna. I detta sammanhang deltar även Myndigheten för delaktighet (MFD) som tillsammans med Länsstyrelsen ger Region Skåne stöd i att implementera nu gällande strategi för nationell funktionshinderspolitik. Stödet från dem till oss utformas successivt i dialog och utgår från behovet samt förutsättningarna i vår egen organisation.

Ytterligare exempel är fördjupade samarbeten och samverkan med Svenska Läkaresällskapet och dess Kandidat- och underläkarförening, Anna Lindh Akademi, Skånetrafiken och Musik i Syd. Det har också skapats en strategisk likarättsgrupp inom KSHR. Samtliga dessa har fokus på Mänskliga rättigheter och diskrimineringslagen i olika form, inkluderande psykisk- och fysisk funktionsnedsättning.

För de fyra strategiska områdena kan delmål/mål uppnås. I följande text ges, kursiverat, några exempel på hur vi kan uppnå dem och där vi nu har en tydlig strategi och process som bas för fortsatt likarättsarbete och utveckling:

- **samråda och samarbeta**, internt och externt, med de aktörer som beskrivs ovan

Region Skånes Likarättsakademi kan skapa en mötesplats för Funktionshindersrådet och annan/andra centrala aktörer varje vår- och hösttermin. Ett antal andra mötesplatser/nätverk har etablerats.

- **genomföra en nulägesbeskrivning och handlingsplan** med uppföljning för fortsatt arbete inom utvalda strategiska områden

I en nulägesbeskrivning finns många aktiviteter att lägga in, till exempel de utbildningar- och fortbildningar vi arrangerar samt Stora Likarättsdagarna, redaktionellt material med tidningar och artiklar, de olika nätverk vi samarbetar med och den verksamhet som bedrivs där med flera. I år har funktionsnedsättning i teckenspråktolkarnas perspektiv lyfts i vår podd "Alla föds nakna". I våra grundutbildningar om likarätt & lika möjligheter inkluderas psykiskt och fysiskt funktionshinder. I handlingsplanen kan insatser som dessa läggas in som grundläggande och återkommande programinslag. Likarättsakademins SMART-modell för delmål/mål/mätbarhet ger möjlighet till utvärdering och uppföljning.

- **identifiera** prioriterade områden och formulera satsningar, enligt ovan, samt specifika satsningar

Vi har till exempel redan en satsning med ett specifikt fördjupningsspår om funktionshinder på Stora Likarättsdagarna och en bokad fortbildningsdag i höst på samma tema, som en ytterligare satsning på återkommande fortbildning. Nya satsningar tillkommer fortlöpande.

- **sörja för kompetensutveckling** med utbildning- och fortbildning

Se ovan. Region Skånes Likarättsakademi fortbildar sin egen grupp genom deltagande i Mänskliga Rättighetsdagarna under hösten 2022 på temat "trygghet och säkerhet", inkluderande människor med funktionshinder. Vi kan sörja för att ytterligare fördjupa samarbetet med Länsstyrelsen Skåne. I år satsar vi till exempel på att tillsammans teckenspråktolka samt texta samtliga de inspelade föredrag som vi kommer att producera under året. Det innebär att våra kompetensutvecklande insatser kan nå fler, det är universell design och helt i linje med nästa punkt

- **följa diskrimineringslagen med aktiva åtgärder** för att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter, inklusive att identifiera och undanröja potentiella funktionshinder

Här kan vårt nya pilotprojekt "Likarättsrond" bli ett konkret exempel och en lösning för framtiden. Likarättsronden ger oss chans att stanna upp och identifiera funktionshinder samt därmed kunna undanröja dem. Likarättsronden är en pilotverksamhet. Om/när den ska utvecklas krävs ett antal större insatser med utbildning och stöd av/för certifierade likarättsambassadörer och skyddsombud, samt med en nogsam struktur- och processplanering samt riskanalys etcetera för att få det i hamn. Det är ett stort kommande arbete som försiktigt kan växa över tid och vi tror mycket på modellen. Projektet ligger i nationell framkant och Region Skåne är primusmotor. Detta kan bli ett flaggskepp i vårt likarättsarbete och framför allt en väldigt viktig del med potentiellt stor praktisk nytta ute i verksamheten.

- **delta i MFD:s årliga uppföljning** med skriftlig enkät om tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Utifrån varje årsresultat kan fördjupad översyn, utvecklingsbehov och åtgärder genomföras.

Enkäten är enkel, accepterad, genomförbar och fungerar. Vi ingår med denna enkät i ett nationellt system och med alla dess fördelar för stöd, utvärdering, jämförelser, hållbarhet över tid etcetera

Sammanfattningsvis finns nu en tydlig struktur och process med ett stabilt underlag till ett nytt funktionshinderspolitiskt program i Region Skåne för att tillgodose rättigheter för personer med funktionsnedsättning. /Ola Björgell